

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญว่า นายมะฮูเซ็น มะฮูยี ซึ่งดำรงตำแหน่งประจำ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ เอกสารประกอบ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า “... มาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย และตามมาตรา ๒๕๒ กำหนดเวลาให้ยื่นดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
๒. ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
๓. ในกรณีที่ได้ยื่นไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

๔. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากต้องยื่นบัญชีตามข้อ ๒ แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

“ในกรณีการยื่นเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมือง ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๕๑ (๕) ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น

ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๗ ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ นั้นย่อมหมายความถึงว่า โดยหลักแล้วรัฐมนตรีที่มาจากกรแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ย่อมสิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น ต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งข้าราชการการเมือง ตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) นั้น ตามมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการออกจากตำแหน่งเมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อสภาพของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งได้ออกไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้าราชการการเมืองดังกล่าวก็ย่อมถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่นกัน

นายมะฮูเซ็น มะสุยี ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๒๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ นายมะฮูเซ็น มะสุยี เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) นายมะฮูเซ็น มะสุยี พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อม พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ผู้สั่งแต่งตั้ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง มาตรา ๑๐ (๔) ดังนั้น นายมะฮูเซ็น มะสุยี จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีนี้ต้องถือว่าวันเข้ารับตำแหน่ง คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ตามนัยเหตุผลที่ได้เรียนมาแล้วเบื้องต้น ดังนั้น จะต้องยื่นภายในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปีอีกครั้งหนึ่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

ปรากฏว่า นายมะฮูเซ็น มะสุยี ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของ นายมะฮูเซ็น มะสุยี ในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยมีหนังสือแจ้งให้ทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวรวม ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๓๗๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งนายมะสุเซ็น มะสุยี ได้ตอบชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สรุปความได้ว่าได้จัดทำบัญชีดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้จัดส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดลงทะเบียนตามหลักฐานการส่งลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๘๔ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้นายมะสุเซ็น มะสุยี ส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกครั้งหนึ่ง เพราะตรวจสอบแล้วไม่พบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๘๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยครั้งนี้ขอให้ นายมะสุเซ็น มะสุยี ดำเนินการให้ถูกต้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดดังกล่าวจะถือว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี ไม่มีกรณีที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ

ปรากฏว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี ไม่ได้ตอบชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบแต่อย่างใดทั้งสิ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องนี้ในคราวประชุม ครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ... ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ ..”

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ ให้นำคำร้องของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และแจ้งให้ นายมะสุเซ็น มะสุยี ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งนายมะสุเซ็น มะสุยี ก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า “ตามหนังสือที่อ้างถึงข้าฯ ได้รับหนังสือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พร้อมการนี้ ข้าฯ ขอยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมดังนี้

เรื่องของข้าฯ ที่ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สมัย พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นั้น ข้าฯ ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ มาตลอด

แต่ที่เหตุขัดข้องเนื่องจากเอกสาร หรือหนังสือคำชี้แจง หรือบัญชีแสดงทรัพย์สินของข้าฯ ที่ได้ส่งทางไปรษณีย์ และไปรษณีย์ภัณฑ์ ยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติ ไม่ได้ครบ เหตุผลประการใดบ้าง ฯ ไม่ทราบ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ข่า ฯ จึงได้ส่งตอบรับ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ หลังจากนั้น ข่า ฯ ได้ติดต่อทางโทรศัพท์ที่สำนักงาน ป.ป.ช. กับเจ้าหน้าที่กองสืบสวน สอบสวน ๓ ทางเจ้าหน้าที่ตอบรับว่ายังไม่ได้รับเอกสาร ฉะนั้น ให้ข่า ฯ ทำหนังสือการอุทธรณ์ ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ (โดยแฟกซ์และส่งไปรษณีย์ภัณฑ์) ตามสำเนาส่งมาด้วย

และหลังจากนั้นข่า ฯ จึงได้รับหนังสือจากท่านที่ส่งคำชี้แจงตามเอกสารต่าง ๆ (เท่าที่มี) มาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป ...”

หนังสือลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงเลขาธิการ ป.ป.ช. ที่นายมะสุเซ็น มะสุยี อ้างถึง ดังกล่าวนี้กล่าวว่า “ตามที่ข้าพเจ้าได้รับการแต่งตั้งเป็นประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สมัยรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี และข้าพเจ้าพ้นตำแหน่งหลังจากได้รับการ แต่งตั้งเป็นตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ข้าพเจ้าได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินตามกำหนดในรัฐธรรมนูญมาตลอด ทั้งตอนรับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง หลังจากนั้นเป็นต้นมา ข้าพเจ้าก็ได้รับหนังสือจากท่าน เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ข้าพเจ้าก็ได้ตอบ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ (ตามสำเนาแนบมาด้วย) และครั้งสุดท้าย ข้าพเจ้าได้รับหนังสือแจ้ง ข้อเท็จจริงอีกฉบับ คือ ฉบับวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ข้าพเจ้าได้รับหนังสือนี้ถึงมือ ข้าพเจ้า เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และข้าพเจ้าได้ตอบรับเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ส่งวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ตามใบเสร็จไปรษณีย์ภัณฑ์ (ฉบับถ่ายมาด้วย) ปรากฏตามหลักฐาน

ตามพฤติกรรมที่ข้าพเจ้าได้กล่าวข้างต้นนี้ เป็นการแสดงเจตนาจริงและคำยืนยันว่าข้าพเจ้า มิได้ตั้งใจและเจตนาละเลยเพิกเฉย ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญที่ให้ข้าพเจ้าต้องแสดงรายการบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด

ฉะนั้น จึงขอความกรุณาท่านเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้โปรดดำเนินการพิจารณา ทบทวนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะเสนอให้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งมติดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ก็โปรดแนบคำอุทธรณ์ของข้าพเจ้าประกอบการวินิจฉัยตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ และข้าพเจ้าพร้อมจะไปชี้แจงด้วยตนเองทั้งต่อหน้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญต่อไป”

ในคราวออกนั่งพิจารณาของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แถลงด้วยวาจา สรุปความได้ว่า นายมะสุเซ็น ฯ ไม่ได้ยื่นบัญชีทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี

แต่อย่างไร คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ให้โอกาส นายมะสุเซ็น ฯ ซึ่งแจ้งพร้อมกับส่งบัญชีโดยได้มีหนังสือถึง นายมะสุเซ็น ฯ ๔ ครั้งด้วยกัน คือ ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือที่ ปปช. ๓๗๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งนายมะสุเซ็น ฯ ตอบกลับมาตามหนังสือ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สรุปความได้ว่า ได้จัดทำบัญชีส่งมาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตามหลักฐานที่ถ่ายเอกสารส่งมาให้ด้วย แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้รับแต่อย่างไร ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือที่ ปปช. ๑๑๘๔ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ได้ให้นายมะสุเซ็น ฯ ซึ่งแจ้งแล้วส่งเอกสารมา ต่อมาครั้งที่ ๓ ได้มีหนังสือที่ ปปช. ๑๑๘๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๔ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๓๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ได้แจ้งให้ นายมะสุเซ็น ฯ ดำเนินการให้ถูกต้องภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับหนังสือ หากพ้นจากกำหนดดังกล่าวจะถือว่า นายมะสุเซ็น ฯ ไม่มีกรณีต้องชี้แจงข้อเท็จจริงแต่อย่างไร ปรากฏว่า นายมะสุเซ็น ฯ ไม่ได้ตอบถึงเหตุผลที่ไม่ได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินและไม่ได้ส่งบัญชีทรัพย์สินมาแต่อย่างไร

นายมะสุเซ็น ฯ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า ตนได้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วทางไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และได้ส่งสำเนาใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เลขที่ ๓๐๑๑ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ และเลขที่ ๓๕๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการชี้แจงด้วย

ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๑๕๗๓ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

“สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ที่นายมะสุเซ็น มะสุยี อ้างว่าได้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบ ตามหลักฐานการจัดส่งทางไปรษณีย์ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้รับ

(๒) เอกสารที่ นายมะสุเซ็น มะสุยี อ้างว่าได้จัดส่งทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ คือหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของ นายมะสุเซ็น มะสุยี ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ และได้ลงทะเบียนรับเอกสารตามระบบงานสารบรรณ หนังสือดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประชุมพิจารณาวินิจฉัยว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่ กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว

หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของ นายมะฮูเซ็น มะสุยี ดังกล่าวข้างต้น เป็นการตอบหนังสือเดือน
ขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงครั้งที่ ๔ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๔๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน
๒๕๔๒ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาส นายมะฮูเซ็น มะสุยี ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและให้ดำเนินการให้ถูกต้องอีกครั้ง โดยให้โอกาสดำเนินการ
ให้ถูกต้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เนื่องจากพ้นกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชี ฯ กรณี
เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาถึง ๒ ปีแล้ว และพ้นกำหนดระยะเวลายื่นบัญชี ฯ กรณี
พ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี เป็นเวลาเกือบ ๑ ปีแล้วด้วย ทั้งนี้ นายมะฮูเซ็น มะสุยี ได้รับหนังสือ
ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ จึงต้องชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการให้ถูกต้องภายใน
๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ คือวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ แต่นายมะฮูเซ็น มะสุยี ก็ไม่ดำเนินการ
ให้ถูกต้องภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดแต่อย่างใด

(๓) เอกสารที่ นายมะฮูเซ็น มะสุยี อ้างว่าได้จัดส่งทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
คือหนังสือของ นายมะฮูเซ็น มะสุยี ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ เรื่อง การอุทธรณ์มติคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ซึ่งนายมะฮูเซ็น มะสุยี ได้ส่งสำเนามาก่อนทางโทรสาร เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ และ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ แล้วเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช.
ได้พิจารณาเรื่อง นายมะฮูเซ็น มะสุยี ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ
ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีมติให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญโดยได้พิจารณาวินิจฉัยโดยชอบ
แล้ว จึงมีมติไม่ทบทวนมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ นายมะฮูเซ็น มะสุยี อุทธรณ์ขอให้ทบทวนมติ”

ศาลรัฐธรรมนูญได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการฝากส่งและการนำจ่ายตามใบรับฝาก
ไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศทั้ง ๓ ฉบับ ตามที่ นายมะฮูเซ็น มะสุยี กล่าวอ้าง จากที่ทำการไปรษณีย์
นครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางของการฝากส่งและจากที่ทำการไปรษณีย์คูสิต ซึ่งเป็นที่ทำการ
ไปรษณีย์ปลายทางของการนำจ่ายแล้ว ปรากฏว่า ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เลขที่ ๖๐๑๐ ซึ่งฝากส่ง
เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากหมดอายุการขอสอบสวน
ตามประกาศการสื่อสารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ เรื่อง การสอบสวนบริการ
ไปรษณีย์ในประเทศและการชดใช้ค่าเสียหาย และเอกสารควบคุมการนำจ่าย ได้ทำลายตามระเบียบแล้ว
ส่วนไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เลขที่ ๓๐๑๑ และเลขที่ ๓๕๓๗ ซึ่งฝากส่งเมื่อวันที่ ๘ และวันที่ ๑๕
ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่ทำการไปรษณีย์คูสิตได้นำจ่ายให้สำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒
เวลา ๑๐.๑๕ น. และวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ เวลา ๑๐.๑๐ น. ตามลำดับ

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ “ผู้ร้อง” ได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อมีกรณีปรากฏว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายมะฮูเซ็น ๗ “ผู้ถูกร้อง” เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งผู้ถูกร้องเองก็มีได้คัดค้านหรือโต้แย้งในประเด็นนี้แต่อย่างไร และในเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ วรรคสอง ผู้ร้องจึงมีอำนาจและหน้าที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะรับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการต่อไปได้

คำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบรวม ๓ ครั้งด้วยกัน คือ (๑) กรณีเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งวันเข้ารับตำแหน่งได้กำหนดไว้เป็นวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ อันเป็นวันที่รัฐธรรมนูญ เริ่มใช้บังคับ (๒) กรณีพ้นจากตำแหน่ง คือวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และ (๓) กรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ซึ่งเมื่อรวมเข้ากับกำหนดเวลาอีก ๓๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๗ ครั้งแรกภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ครั้งที่สองภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ และครั้งที่สามภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๑

ประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด คือ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ โดยผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้อง “ไม่ได้ตอบชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบแต่อย่างใดทั้งสิ้น” ผู้ร้องจึงมีมติเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ ทางด้านผู้ถูกร้องโต้แย้งว่าตน “ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญมาตลอด ทั้งตอนรับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง” อีกทั้งยังได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ร้องเพิ่มเติมอีก ซึ่งผู้ถูกร้องอ้างว่าพฤติกรรมของตนเป็นการแสดงและยืนยันว่าตนมิได้จงใจและเจตนาละเลยเพิกเฉยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบให้แก่ผู้ร้องโดยส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์แบบลงทะเบียนตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างจริง หรือไม่ เพราะหากพิสูจน์ได้ว่าข้ออ้างของผู้ถูกร้องเป็นเท็จแล้วก็ต้องถือว่าผู้ถูกร้อง “จงใจ” ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ภาระการนำสืบว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ นั้น ต้องตกอยู่กับผู้ถูกร้องเองซึ่งได้กล่าวอ้างว่าตนได้ฝากส่งบัญชี ฯ โดยทางไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมายลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปราบฎหลักฐานตามใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ เลขที่ ๖๐๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์นครราชสีมา ฝ่ายผู้ร้องได้ยืนยันตลอดมาว่าไม่เคยได้รับเอกสารจากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด แต่ในหนังสือที่ผู้ร้องแจ้งเตือนผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น ผู้ร้องแจ้งแก่ผู้ถูกร้องด้วยว่า บัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องอาจจะปะปนอยู่กับบัญชี ฯ จำนวนมากของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งผู้ร้องได้จัดแยกไว้ต่างหาก ทำให้ยากแก่การค้นหา ซึ่งข้อความเช่นนี้เท่ากับเป็นการยอมรับขั้นหนึ่งแล้วว่า บัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องอาจจะไปถึงสำนักงานของผู้ร้องแล้วก็ได้ แต่ผู้ร้องยังไม่ได้ค้นหาหรือค้นหาแล้วแต่ยังไม่พบ จึงต้องขอให้ผู้ถูกร้องส่งสำเนาบัญชี ฯ ไปให้ใหม่โดยด่วน ซึ่งถ้าการค้นเป็นเช่นนั้นจริง ผู้ร้องก็ย่อมจะเอาผิดกับผู้ถูกร้องไม่ได้

เกี่ยวกับประเด็นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓ สอบถามข้อเท็จจริงไปยังที่ทำการไปรษณีย์คูสิตซึ่งมีหน้าที่นำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และได้รับคำชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ความว่า “ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน เลขที่ ๖๐๑๐ ระบุวันที่ฝากส่ง คือ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากหมดอายุการขอสอบสวน เอกสารคุมการนำจ่ายได้ทำลายตามระเบียบแล้ว...”

ตามหลักฐานเท่าที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงอาจสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมีหลักฐาน คือ ใบรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ เลขที่ ๖๐๑๐ มาแสดงว่าตนได้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ไปยังเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการแล้ว ฝ่ายผู้ร้องก็ยืนยันว่ามีได้รับเอกสารใดๆ จากผู้ถูกร้อง แต่ก็ยอมรับโดยปริยายว่าอาจเป็นเพราะเอกสารดังกล่าวปะปนอยู่กับเอกสารประเภทเดียวกันของผู้อื่นเป็นจำนวนมาก ทำให้ยากแก่การค้นหา การสอบถามไปยังที่ทำการไปรษณีย์ทั้งที่นครราชสีมาและที่คูสิตโดยศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่ได้ผลกระจ่างขึ้น เพราะเอกสารหลักฐานที่จะบ่งชี้ได้ว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ส่งจากผู้ถูกร้องได้นำจ่ายให้แก่ผู้ใด และเมื่อไร นั้น ได้ถูกทำลายไปตามระเบียบแล้ว

และประการที่สำคัญยิ่งก็คือ ไม่มีหลักฐานมาแสดงว่าเอกสารที่ผู้ถูกร้องส่งให้แก่ผู้ร้องนั้นเป็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบจริงหรือไม่ เพราะผู้ถูกร้องอ้างว่าสำเนาบัญชีดังกล่าวได้ถูกน้ำฝนทำลายจนหมดสิ้นแล้ว ในสถานการณ์เช่นนี้ต้องถือว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ความจริงในเรื่องนี้ได้ จึงอาจเป็นการสมควรที่จะยกประโยชน์ให้แก่ผู้ถูกร้อง อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ถูกร้องไม่เต็มใจให้ความร่วมมือใดๆ กับผู้ร้อง เพราะผู้ร้องได้มีหนังสือเตือนผู้ถูกร้องมาถึง ๔ ครั้งแล้ว แต่แทนที่ผู้ถูกร้องจะพยายามทำบัญชี ๗ ชิ้นใหม่ (เพราะอ้างว่าสำเนาเดิมได้ถูกน้ำฝนทำลายไปแล้ว) เพื่อส่งให้ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องกลับรอนจนกระทั่งคำเดือนครั้งที่ ๔ จากผู้ร้องที่ได้ขีดเส้นตายไว้ให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๗ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน ผู้ถูกร้องจึงได้ตอบไปว่า “ได้รับทราบทุกประการและเคยทำหนังสือชี้แจงมาแล้ว หากจะให้ชี้แจงอีกขอให้สำนักงาน ป.ป.ช. จัดส่งแบบฟอร์มคำชี้แจงให้ด้วย ...” ทั้งนี้ เป็นการอ้างอิงถึงเรื่องเดิม ซึ่งหลักฐานที่พอจะพิสูจน์ความจริงหรือความเท็จของเรื่องนี้ได้ ผู้ถูกร้องเองก็อ้างว่าได้ถูกทำลายไปหมดสิ้นแล้ว

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเฉพาะในกรณีเข้ารับตำแหน่งเพียงเรื่องเดียว แต่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๗ อีกถึง ๒ ครั้ง หลังจากนั้นคือ ตอนพ้นจากตำแหน่งและตอนพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ถ้าผู้ถูกร้องเกิดทะเลาะเพิกเฉยต่อการยื่นบัญชี ๗ ครั้งหนึ่งครั้งใดเพียงครั้งเดียวทั้งๆ ที่ทราบดีถึงหน้าที่ดังกล่าว และไม่มีอุปสรรคใดที่ทำให้ไม่สามารถยื่นบัญชี ๗ ได้ กรณีก็จะเป็นการ “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจำต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในกรณีพ้นจากตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี หรือไม่

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องทราบดีถึงหน้าที่ดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่มีถึงเลขาธิการ ป.ป.ช. ยืนยันว่าตน “ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามกำหนดในรัฐธรรมนูญมาตลอด ทั้งตอนรับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง” พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อความดังกล่าวเป็นเพียงข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยปราศจากพยานหลักฐานใดๆ มาสนับสนุน เป็นที่น่าสังเกตว่าในหนังสือฉบับอื่นของผู้ถูกร้อง ตลอดจนคำชี้แจงและถ้อยคำที่ให้ต่อศาลรัฐธรรมนูญในคราวศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้แต่อ้างถึงและยืนยันซ้ำเรื่องเดิมคือ การส่งบัญชี ๗ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จทางใดทางหนึ่งได้ตามที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว แต่ผู้ถูกร้องหาได้นำหลักฐานมาแสดงการยื่นบัญชี ๗ ครั้งที่สองตอนพ้นจากตำแหน่ง และครั้งที่สามตอนพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ๑ ปี ไม่

เนื่องจากวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ถูกร้องอ้างว่า เป็นวันที่ตนฝากส่งบัญชี ๑ ทางไปรษณีย์ภัณฑ์ยังไม่ครบกำหนดเวลาการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สอง คือ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเกิดเป็นข้อสงสัยขึ้นได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีตอนพ้นจากตำแหน่งตามที่อ้างเมื่อใด อย่างไรก็ดี โดยที่การพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองของผู้ถูกร้องเกิดขึ้นภายในเวลายังไม่ถึง ๑ เดือน นับจากวันที่ ถือว่าเข้ารับตำแหน่ง ก็มีทางเป็นไปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ส่งบัญชี ๑ ตอนพ้นจากตำแหน่งมาพร้อมกับ บัญชี ๑ ตอนเข้ารับตำแหน่งในซองเดียวกัน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จ ดังเช่นการยื่นบัญชี ๑ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง

จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สาม กรณีที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ๑ ปี คือ ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ หรือไม่ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สามนี้ต้องกระทำเมื่อครบเวลา ๑ ปี นับจากวันที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ซึ่งหมายความว่า ผู้ถูกร้องมีอาจยื่นบัญชี ๑ ก่อนวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้ ดังนั้น หลักฐานของผู้ถูกร้องเกี่ยวกับการยื่นส่งบัญชี ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงนำมาใช้ไม่ได้กับกรณีที่สามนี้โดยเด็ดขาด อันที่จริงผู้ถูกร้องเองก็ได้พยายามที่จะพิสูจน์หรือกล่าวอ้างว่าตนได้ยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สามแล้วแต่อย่างไร ทางด้านผู้ร้องได้แจ้งเตือนผู้ถูกร้องถึง ๒ ครั้ง ตามหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ตามลำดับ ซึ่งหนังสือทั้งสองฉบับนี้ออกหลังกำหนดวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันสุดท้ายที่ผู้ถูกร้องจะต้องยื่นบัญชี ๑ เป็นครั้งที่สาม แต่แม้กระนั้นก็ตาม ผู้ถูกร้อง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ตอบหนังสือเตือนจากผู้ร้องฉบับลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่เพียงว่า “...เคยทำหนังสือชี้แจงมาแล้ว เพื่อจะชี้แจงอีกครั้ง ขอส่งแบบฟอร์มคำชี้แจงรายละเอียดมาด้วย เนื่องจากไม่มีแบบฟอร์มตลอดถึงสำเนาคำชี้แจงขาดเสียหมด (เนื่องจากถูกน้ำฝน)” ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคำตอบที่เคลือบคลุม เพราะผู้ถูกร้องมิได้แยกแยะการยื่นบัญชี ๑ เป็นรายการกรณีไป ถ้าผู้ถูกร้องจะอ้างว่าตนได้ยื่นส่งบัญชี ๑ ให้แก่สำนักงานของผู้ร้องแล้วทั้งสามครั้งทางไปรษณีย์ ก็ยากที่จะรับฟังได้ เพราะผู้ร้องไม่เคยได้รับเอกสารใดๆ ทั้งสิ้นจากผู้ถูกร้องแม้แต่เพียงครั้งเดียว อีกทั้งเป็นการยากที่จะเชื่อได้ว่า สำเนาบัญชี ๑ ที่ยื่นครั้งที่สาม กรณีที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ๑ ปี ก็ถูกน้ำฝนขาดเสียหายหมดเช่นเดียวกับในกรณีที่หนึ่งและที่สอง ถ้าผู้ถูกร้องมีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจริงแล้ว อย่างน้อยผู้ถูกร้องก็น่าจะดำเนินการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สาม ให้แก่ผู้ร้องได้ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นเอกสารหรือคำชี้แจงใดๆ ทั้งสิ้น แม้ว่าผู้ร้องจะได้ส่งคำเตือนมาเมื่อกำหนดเวลาการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่สามได้ผ่านพ้นไปแล้วเกือบ ๑ ปีเต็ม ซึ่งนับว่าผู้ร้องได้ให้เวลาในการจัดเตรียมเอกสารแก่ผู้ถูกร้องอย่างเพียงพอแล้ว พฤติกรรมและท่าทีของผู้ถูกร้องตามที่

ได้กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นถึงการบิดพลิ้วและการหลีกเลี่ยงที่จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบอย่างชัดเจน

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ อย่างน้อยที่สุดก็ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ